ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 25.07.1950 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

**95.**

**Zákon**

zo dňa 12. júla 1950,

**ktorým sa upravujú niektoré pomery v poisťovníctve.**

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

**Úprava pomerov znárodnených ústavov poisťovacích, tuzemských poistení v cudzozemských poisťovniach a úprava pomerov spolkov a zariadení prevádzajúcich činnosť poisťovaciu alebo činnosť s ňou príbuznú**

**§ 1.**

(1) Zemský poisťovací fond v Prahe a Penzijný fond remesla pri Ústrednom sväze čs. remesla v Prahe sa slučujú s Československou poisťovňou, národným podnikom (ďalej len „poisťovňa"), a to dňom a za podmienok, ktoré určí Ministerstvo financií; pri slúčení môže Ministerstvo financií aj upraviť alebo zmeniť záväzky týchto ústavov.

(2) Pri zmene záväzkov podľa odseku 1 môže poisťovňa vyplatiť odbavné namiesto dôchodkov nepatrnej výšky, ktoré poskytujú ústavy s ňou slučované; smernice pre poskytovanie odbavného určí Ministerstvo financií.

**§ 2.**

Výkon dozoru nad znárodnenými ústavmi, ktoré poisťujú dávky obdobné dávkam národného poistenia, s výnimkou ústavov uvedených v § 1, prechádza na Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti.

**§ 3.**

(1) Práva a záväzky Poisťovne Star sa upravujú spôsobom uvedeným v odsekoch 2 až 5 a v § 6. Po úpravách podľa týchto ustanovení sa Poisťovňa Star slúči s poisťovňou, a to dňom a za podmienok, ktoré určí Ministerstvo financií.

(2) Nároky proti československému imaniu Fénixa, životnej poisťovacej spoločnosti vo Viedni, vzniknuté z iného dôvodu než z poistných smlúv a nároky podľa čl. II § 3 vládneho nariadenia č. 56/1937 Sb., o úprave pomerov československého stavu poistenia Fénixa, životnej poisťovacej spoločnosti vo Viedni, a niektorých súvisiacich otázok, zanikajú bez náhrady.

(3) Dlhopisy vydané podľa čl. II § 20 ods. 1 vl. nar. č. 56/1937 Sb. strácajú platnosť bez náhrady a budú odvedené podľa pokynov Ministerstva financií. Zvyšok výnosov príspevkov podľa čl. II § 21 uvedeného nariadenia sa prevádza na Poisťovňu Star.

(4) Bez náhrady zanikajú nároky zo životných poistení, z ktorých je ako poistiteľ zaviazaná Poisťovňa Star, ak oprávneným je

a) Fond národnej obnovy podľa konfiškačných predpisov,

b) Likvidačný fond menový, pretože životné poistenia neboly prihlásené na súpis podľa dekrétu prezidenta republiky č. 95/1945 Sb., o prihlásení vkladov a iných peňažných pohľadávok v peňažných ústavoch, ako i životných poistení a cenných papierov, alebo pretože nárok prepadol podľa § 76 ods. 5 zákona č. 134/1946 Sb., o dávke z majetkového prírastku a o dávke z majetku, v znení zákona č. 68/1949 Sb., ktorým sa menia a doplňujú niektoré ustanovenia zákona o dávke z majetkového prírastku a o dávke z majetku.

(5) Na všetky kapitálové poistenia za jednorázové poistné a na kapitálové poistenia, ku ktorým bolo platenie poistného zastavené alebo ukončené pred dňom 21. apríla 1937, ak boly dojednané tým istým poistníkom s Fénixom, životnou poisťovacou spoločnosťou vo Viedni, riaditeľstvom pre Československú republiku, smie sa pri sročnosti poistných súm poskytnúť dohromady najviac 50.000 Kčs, počítajúc do toho sumy vyplatené pred účinnosťou tohto zákona; pre vyčerpanie uvedenej sumy rozhoduje časové poradie sročnosti poistných súm jednotlivých poistení. Nároky presahujúce túto hranicu zanikajú bez náhrady.

**§ 4.**

Znárodnené ústavy poisťovacie, ktoré majú sídlo v tuzemsku a na ktoré sa nevzťahujú ustanovenia §§ 1 až 3 sa slúčia na rozkaz Ministerstva financií s poisťovňou alebo na jeho rozkaz budú zlikvidované; spôsob likvidácie, najmä spôsob a mieru uspokojenia poistníkov a veriteľov, určí Ministerstvo financií. Výťažok likvidácie pripadne Likvidačnému fondu menovému.

**§ 5.**

(1) Minister financií rozkáže, aby poisťovňa vstúpila do práv a záväzkov z tuzemských poistení, z ktorých sú ako poistitelia zaviazané poisťovne so sídlom v cudzine, a nariadením podrobne vymedzí tieto poistenia; rozkáže poisťovni, ktoré nároky tuzemských veriteľov z iného dôvodu než z poistných smlúv proti poisťovniam so sídlom v cudzine uspokojí, a určí spôsob a mieru uspokojenia. Poisťovňa nevstúpi do záväzkov poisťovní so sídlom v cudzine, ak oprávneným je Fond národnej obnovy podľa konfiškačných predpisov alebo Likvidačný fond menový podľa predpisov uvedených v § 3 ods. 4 písm. b).

(2) Ministerstvo financií prevedie na poisťovňu z úhrnného československého majetku všetkých poisťovní so sídlom v cudzine (odsek 1) úhradu hodnoty ich záväzkov, do ktorých poisťovňa vstúpi. Ak nestačí uvedený majetok na úhradu hodnoty týchto záväzkov, znáša schodok poisťovňa; ak zvyšuje majetok, pripadne zvyšok Likvidačnému fondu menovému.

(3) Do československého majetku poisťovní so sídlom v cudzine (odsek 2) náležia aj náhrady, ktoré poskytuje Likvidačný fond menový za pohľadávky proti ústredniam poisťovacích ústavov v Nemecku, Rakúsku a Maďarsku na doplnenie úhrady záväzkov z tuzemských stavov poistenia (§ 2 č. 3 zák. č. 141/1947 Sb., o Likvidačnom fonde menovom).

**§ 6.**

(1) Znárodnené ústavy, ktoré budú slúčené s poisťovňou, nepodliehajú za uplynulú dobu zvláštnej dani zárobkovej včítane daňovú povinnosť podľa § 1 zákona č. 307/1948 Sb., o niektorých opatreniach v odbore priamych daní. Platby vykonané na tieto daňové povinnosti sa nevracajú.

(2) Ak sa poisťovni nezaplatí do troch mesiacov od začiatku účinnosti tohto zákona poistné dlžné v uvedený deň za poistenie v znárodnenom ústave alebo v poisťovni so sídlom v cudzine, zaniká poistenie proti škodám a úrazom a životné poistenie platí za vypovedané, a to dňom, do ktorého bolo zaplatené poistné, okrem prípadu, ak by sa poisťovňa dohodla s poistníkom na ďalšom trvaní poistenia. Upomenutie podľa § 29 ods. 1 zákona č. 145/1934 Sb., o poistnej smluve, nie je potrebné. Pri Poisťovni Star sa ustanovenia tohto odseku vzťahujú len na poistné smluvy, ktoré v dobe neslobody náležaly do stavov poistení v pohraničí.

(3) Nároky z iného dôvodu než z poistných smlúv proti poisťovniam so sídlom v cudzine nemožno z ich československého majetku uspokojiť podľa § 5 ods. 1, ak nebudú písomne ohlásené Československej poisťovni, národnému podniku, do mesiaca od začiatku účinnosti tohto zákona. Pri ohláške nároku treba preukázať jeho dôvod. Hlásiť netreba nároky, ktoré správcovia československého majetku poisťovní so sídlom v cudzine písomne uznali.

**§ 7.**

Spolky a zariadenia vyvíjajúce poisťovaciu činnosť alebo činnosť s ňou príbuznú, ktoré nie sú utvorené podľa predpisov o poisťovniach, ani nepoisťujú dávky obdobné dávkam národného poistenia, sú povinné na rozkaz Ministerstva financií, daný po dohode s ministerstvom, do pôsobnosti ktorého vec patrí, túto svoju činnosť zastaviť. Pre likvidáciu a úpravu záväzkov vzniknutých z tejto činnosti sa použijú obdobne ustanovenia §§ 1 a 4.

**§ 8.**

Zápisy vo verejných knihách a registroch potrebné na vyznačenie zmien spôsobených opatreniami podľa tohto zákona a podľa dekrétu prezidenta republiky č. 103/1945 Sb., o znárodnení súkromných poisťovní (ďalej len „dekrét“), vykonajú súdy na návrh poisťovne s odvolaním sa na tento zákon. Toto ustanovenie sa použije obdobne aj pre zápisy v iných registroch a soznamoch vedených úradne.

**§ 9.**
**Úprava pracovných pomerov zamestnancov poisťovne a Prvej českej zaisťovacej banky.**

(1) Ministerstvo financií po dohode s Ministerstvom práce a sociálnej starostlivosti a po prejednaní s Ústrednou radou odborov preskúma do konca roku 1952 záväzky poisťovne a Prvej českej zaisťovacej banky (ďalej len „zaisťovňa“) zo všetkých pracovných (služobných) smlúv, ako aj odpočivné a zaopatrovacie požitky alebo penzijné dôchodky vyplácané z prostriedkov poisťovne a zaisťovne alebo z penzijných nadlepšovacích zariadení pre ich zamestnancov.

(2) Ak nie sú záväzky z pracovných (služobných) smlúv v súlade so zásadami jednotnej mzdovej politiky a s potrebami poisťovne alebo zaisťovne, nariadi Ministerstvo financií, aby - ak nedôjde k dohode - boly pracovné (služobné) smluvy vypovedané so zákonnou výpovednou lehotou. Súhlas okresného národného výboru na to nie je potrebný.

(3) Neúmerne vysoké odpočivné a zaopatrovacie požitky alebo penzijné dôchodky vyplácané z prostriedkov poisťovne alebo zaisťovne alebo z penzijných nadlepšovacích zariadení pre ich zamestnancov môžu sa na rozkaz Ministerstva financií znížiť na primeranú výšku.

**§ 10.**
**Úprava odmien za zprostredkovanie poistenia.**

(1) Nároky proti poisťovni a znárodneným ústavom na odmeny akéhokoľvek druhu za sprostredkovanie, získavanie a udržovanie poistenia, najmä nároky na provízie a nároky odvodené

z týchto činností alebo odmien (odbavné, poprípade odstupné, vyplácané jednorázove alebo v splátkach pravidelne sa opätujúcich a pod.) a pohľadávky vzniknuté z týchto nárokov sa zrušujú bez náhrady dňom a v rozsahu, ktorý určí Ministerstvo financií.

(2) V prípadoch sociálne zvlášť odôvodnených môže poisťovňa alebo znárodnený ústav poskytnúť náhradu za zrušený nárok až do výšky jeho hodnoty podľa smerníc, ktoré vydá Ministerstvo financií po dohode s Ministerstvom práce a sociálnej starostlivosti a po prejednaní s Ústrednou radou odborov.

**§ 11.**
**Zrušenie nárokov bývalých činovníkov na odmeny.**

Nároky na odmeny, na náhrady hotových výdavkov, cestovné diéty, prezenčné známky a na platy podobného druhu, ktoré nadobudli činovníci ústavov prevádzajúcich poistenie (zaistenie) podľa ich stanov alebo podľa rozhodnutí orgánov ústavov alebo podľa zvyklostí, zanikajú bez náhrady, pokiaľ neboly do účinnosti tohto zákona, hoci i len preddavkovo uspokojené. Ustanovenie predchádzajúcej vety sa vzťahuje i na nároky za výkon funkcie pred účinnosťou dekrétu, ako aj na nároky pozostalých po dotyčných činovníkoch.

**§ 12.**
**Plnenie peňažných záväzkov z poistných smlúv znejúcich na ríšske marky.**

(1) Peňažné záväzky z tuzemských poistení znejúce na ríšske marky je dlžník povinný plniť začínajúc dňom 1. augusta 1945 v československých korunách v pomere 1 ríšska marka = 10 československých korún s výnimkou prípadov uvedených v odseku 2. Minister financií určí nariadením, ktoré poistenia sa považujú za tuzemské vo smysle predchádzajúcej vety.

(2) Minister financií sa splnomocňuje, aby vyhláškou určil, ako budú plnené peňažné záväzky z tuzemských poistení dojednané v československých korunách, ktoré boly prepočítané na ríšske marky v pomere 1 československá koruna = 12 ríšskych fenikov.

(3) Na úroky z omeškania pre nesplnenie poistiteľových záväzkov z poistení uvedených v odseku 1 a 2, ktoré boly sročné pred účinnosťou tohto zákona, niet nároku.

(4) O poistné rezervy podľa stavu ku dňu 31. decembra 1945 pripadajúce na poistenia s plneniami znejúcimi na ríšske marky, ktoré sa neplnia v československých korunách podľa tohto paragrafu, sa znižuje pohľadávka poisťovne a znárodneného ústavu proti Likvidačnému fondu menovému.

**§ 13.**
**Zrušenie podielov na zvyškoch v životnom poistení.**

Dojednania v poistných smluvách o životnom poistení, ktoré zaručujú poistníkom podiel na zvyškoch (zisku), sa zrušujú bez náhrady, a to dňom 1. januára 1945 pri poisteniach už tohto dňa platných a od začiatku pri smluvách dojednaných neskoršie. Podiely na zvyškoch, ktoré boly vyplatené pred účinnosťou tohto zákona, sa nevracajú.

**§ 14.**
**Úhrada úrokových strát na životných poisteniach.**

(1) Minister financií sa splnomocňuje, aby na úhradu a na zamedzenie strát, ktoré vznikajú ústavom prevádzajúcim životné poistenie tým, že priemerný výnos ich majetku je menší než úroková miera vzatá za základ výpočtu sadzieb poistného a poistných rezerv životných poistení

dojednaných do 28. februára 1947, upravil nariadením výšku plnení z uvedených poistení zvýšením poistného alebo znížením výšky poistiteľovho plnenia.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa použije obdobne na úrazové poistenia za jednorázové poistné a na úrazové poistenia s výhradou vrátenia bežného poistného.

### § 15.
### Zrušenie smlúv o nemocenskom poistení.

Smluvy o nemocenskom poistení, ktoré sú v platnosti v poisťovni, zanikajú posledným dňom obdobia, za ktoré bolo zaplatené poistné pred účinnosťou tohto zákona. Poisťovňa však poskytne poistné náhrady podľa smluvy za poistné príhody nastalé pred zánikom poistenia.

### § 16.
### Úľavy od náležitostí návrhov a poistiek.

Návrh urobený poistiteľovi na dojednanie poistnej smluvy je záväzný, i keď neobsahuje všeobecné poistné podmienky, a listina o poistnej smluve (poistka) nemusí obsahovať všeobecné poistné podmienky, ak podmienky boly uverejnené v príslušnom úradnom liste. Ako v návrhu tak v poistke musí sa však upozorniť na uverejnené všeobecné poistné podmienky.

### § 17.

Zrušenie niektorých poplatkov a dane z požiarnej ochrany.

(1) Platnosť stráca nariadenie č. 280/1915 r.z., o poplatkoch zo smlúv poisťovacích, smlúv o doživotný dôchodok a zaopatrovacích smlúv, a zák. čl. VIII/1883, o poplatkoch zo smlúv poisťovacích a smlúv im podobných, v znení predpisov ich meniacich a doplňujúcich, ako aj zákon č. 79/1935 Sb., o hasičskom príspevku pri požiarnom poistení; používateľnosť stráca vládne nariadenie č. 31/1942 Sb., o dani z požiarnej ochrany. Ministerstvo vnútra po dohode s Ministerstvom financií určí, ako sa naloží s účelovým imaním (fondom) utvoreným podľa § 7 zák. č. 79/1935 Sb.

(2) Platby vykonané na poplatky a na daň podľa odseku 1 pred účinnosťou tohto zákona sa nevrátia, dane a poplatky nezaplatené do tohto dňa sa nevyberú.

(3) Pri životných poisteniach dojednaných začínajúc dňom 1. marca 1947 vzniká následkom zrušenia poplatkov podľa odseku 1 nárok na zmenšenie celkového platu poistníkovho za poistenie, začínajúc najbližším poistným rokom nasledujúcim po zrušení poplatkov; pri ostatných poisteniach tento nárok nevzniká.

### Prechodné ustanovenia.

### § 18.

Poisťovacia rada sa zrušuje. Jej práva a záväzky prechádzajú na poisťovňu.

### § 19.

Právne úkony, písomnosti a úradné úkony, ktoré sú potrebné na vykonanie tohto zákona, sa oslobodzujú od daní, dávok a poplatkov.

## Záverečné ustanovenia.

### § 20.

Opatrenia urobené v shode s ustanoveniami tohto zákona pred začiatkom jeho účinnosti sa odo dňa opatrenia pokladajú za urobené podľa zákona.

### § 21.

(1) Platnosť, poprípade používateľnosť strácajú všetky predpisy odporujúce tomuto zákonu, najmä:

1. §§ 2, 4 a 5 vládneho nariadenia č. 101/1936 Sb., o niektorých opatreniach týkajúcich sa Fénixa, životnej poisťovacej spoločnosti vo Viedni, riaditeľstva pre Československú republiku v Prahe, v znení čl. I vládneho nariadenia č. 56/1937 Sb., o úprave pomerov československého stavu poistenia Fénixa, životnej poisťovacej spoločnosti vo Viedni, a niektorých súvisiacich otázok;
2. čl. II §§ 1 až 3 a §§ 13 až 23 vládneho nariadenia č. 56/1937 Sb., o úprave pomerov československého stavu poistenia Fénixa, životnej poisťovacej spoločnosti vo Viedni, a niektorých súvisiacich otázok;
3. čl. II, V a VI vládneho nariadenia č. 135/1937 Sb., o niektorých ďalších úpravách pomerov Fénixa, životnej poisťovacej spoločnosti vo Viedni, riaditeľstva pre Československú republiku v Prahe;
4. §§ 10, 11, 12 a § 14 ods. 1 a diel VI dekrétu prezidenta republiky č. 103/1945 Sb., o znárodnení súkromných poisťovní;
5. vládne nariadenie č. 80/1935 Sb., ktorým sa vykonáva zákon č. 79/1935 Sb., o hasičskom príspevku pri požiarnom poistení.

(2) Dňom, ktorý určí nariadením minister financií, stratia platnosť, poprípade používateľnosť:

1. vládne nariadenie č. 233/1942 Sb., o počtovnej úrokovej miere v životnom poistení;
2. nariadenie Slovenskej národnej rady č. 10/1948 Sb. n. SNR, o úrokovej miere v životnom poistení.

(3) Ďalej stráca platnosť, poprípade používateľnosť:

1. vládne nariadenie č. 524/1920 Sb., ktorým sa povoľuje poisťovniam vyberať drahotné prirážky;
2. vládne nariadenie č. 409/1940 Sb., o ručení súkromných poisťovní životných za vojnové nebezpečenstvo a o úhrade nákladov vzniknutých im z tohto ručenia a zo zvýšenej úmrtnosti za vojny, ako i predpisy ho meniace a doplňujúce;
3. vládne nariadenie č. 410/1940 Sb., o udržiavaní niektorých životných poistení, ako i predpisy ho meniace a doplňujúce;
4. vládne nariadenie č. 8/1941 Sb., ktorým sa doplňuje vládne nariadenie č. 214/1933 Sb., o úschove a správe súdnych a správnych depozitov v Poštovej sporiteľni;
5. zákon č. 94/1943 Sl.z., o ručení súkromných životných poisťovní za vojnové nebezpečenstvo za brannej pohotovosti štátu.

### § 22.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. augusta 1950; vykoná ho minister financií po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

**Gottwald v. r.**

**Dr. John v. r.**

**Zápotocký v. r.**

**Kabeš v. r.**

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.